

P7_TA(2010)0238

Bosna in Hercegovina

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 17. junija 2010 o razmerah v Bosni in Hercegovini

Evropski parlament,

- ob upoštevanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Bosno in Hercegovino na drugi, ki je bil podpisan 16. junija 2008,
 - ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1244/2009¹ z dne 30. novembra 2009 o liberalizaciji vizumskega režima,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 16. junija 2003 o zahodnem Balkanu in z dne 30. novembra 2009 o Bosni in Hercegovini,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve in zunanje odnose z dne 16. junija 2003 o zahodnem Balkanu in priloge z naslovom Solunska agenda za zahodni Balkan: premik k evropski integraciji, ki jo je podprl Evropski svet v Solunu 19. in 20. junija 2003,
 - ob upoštevanju sodbe velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 22. decembra 2009 v zadevi Sejdić in Finci proti Bosni in Hercegovini (vlogi št. 27996/06 in 34836/06),
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. aprila 2009 o razmerah v Bosni in Hercegovini²,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2009 o Srebrenici³,
 - ob upoštevanju člena 110(2) svojega poslovnika,
- A. ker je Evropska unija večkrat potrdila svoje zaveze glede članstva držav zahodnega Balkana, vključno z Bosno in Hercegovino, v Evropski uniji; ker je vsekakor prvotna odgovornost za pristop na strani teh držav ter v njihovi sposobnosti in odločnosti za izpolnjevanje kopenhavskih meril,
- B. ker Bosna in Hercegovina preživlja dolgo obdobje politične, gospodarske in socialne stagnacije, splošno razširjene in trdovratne politične ohromelosti ter poslabšanja medetničnih odnosov, ki so posledica politične retorike ter nepripravljenosti in nezmožnosti politične elite, da bi dosegla kompromis in oblikovala skupno vizijo glede političnih, gospodarskih in socialnih problemov, ki pestijo državo,
- C. ker je čedalje trša nacionalistična in separatistična retorika v nasprotju z osnovnimi evropskimi vrednotami, z družbenim in gospodarskim razvojem ter politično stabilnostjo, škodi splošnemu interesu države, ovira medetnično spravo in zavira ambicije države, da bi

¹ UL L 336, 18.12.2009, str.1.

² Sprejeta besedila, P6_TA(2009)0332.

³ UL C 46 E, 24.2.2010, str. 111.

postala članica EU; ker je Bosna in Hercegovina v nevarnosti, da bo še bolj zaostala za drugimi državami zahodnega Balkana in zamudila priložnost za evropsko integracijo,

- D. ker je bil Daytonski sporazum potreben za prenehanje prelivanja krvi, ampak ni ustvaril neodvisne in delujoče države Bosne in Hercegovine; ker je glavna ovira za učinkovito delo vlade, ki slabi tudi sposobnost države za hitro napredovanje pri reformah na poti k članstvu v Evropski uniji, še vedno razdrobljenost političnih procesov med državo in entitetama, ki so jih ustvarili, ter prekrivanje pristojnosti in pomanjkanje usklajenosti pri oblikovanju zakonodaje med različnimi ravnmi upravljanja,
- E. ker je ustavna reforma še vedno temeljna reforma, ki bo omogočila preoblikovanje Bosne in Hercegovine v učinkovito in v celoti delujočo državo; ker je delovanje pravosodnega sistema moteno, reformna prizadevanja pa oslABLJENA, zato ker je sestava sodstva zapletena, ker ni enega samega proračuna, pa tudi ne vrhovnega sodišča Bosne in Hercegovine, ki bi pospešilo uskladitev med štirimi notranjimi jurisdikcijami, ker se politika vmešava v pravosodni sistem, vlada Republike srbske pa nenehno izpodbija pristojnost sodišč in državnih pravosodnih organov; ker bi bilo treba strukturo entitet – kakršni sta bili predvideni z mednarodnimi sklepi – spremeniti, da bi bila učinkovitejša in skladnejša z državnim institucionalnim okvirom,
- F. ker je evropska prihodnost vseh prebivalcev Bosne in Hercegovine v Evropski uniji; ker je obet članstva v Evropski uniji eden od dejavnikov, ki najbolj združuje prebivalce Bosne in Hercegovine; ker lahko Bosna in Hercegovina le kot enotna država upa na članstvo v EU in ker bodo tisti, ki skušajo spodkopati in oslABITI državne ustanove, družbo pa na milost in nemilost prepustiti neodgovorni nacionalistični in separatistični politiki, vse državljane prikrajšali za koristi evropskega povezovanja; ker je Bosna in Hercegovina le nekoliko napredovala pri reformah, ki se nanašajo na evropski integracijski proces; ker načrti, v katerih prevladujejo etnične skupnosti in entiteti, lahko upočasnijo izpolnjevanje zahtev za članstvo v EU in Natu,
- G. ker morata Svet in Komisija okrepiti svojo voditeljsko vlogo in svoje sposobnosti, da postaneta gonilna sila za začetek in izvajanje nadaljnjih reform,
- H. ker bi predčasno zaprtje urada visokega predstavnika na podlagi legitimne želje, da bi bil politični proces bolj v lokalnih rokah, lahko vplivalo na stabilnost države ter na hitrost in izid nujno potrebnih reform; ker prenos pristojnosti z urada visokega predstavnika na posebnega predstavnika Evropske unije z okrepljenim mandatom ostaja nujen korak, ki bo državi utrl pot k statusu kandidatke,
- I. ker je treba Bosni in Hercegovini čestitati, da je postala nestalna članica Varnostnega sveta OZN za obdobje 2010–2011, kar kaže, da je država zmožna prevzeti polno in odgovorno vlogo na mednarodnem prizorišču,
- J. ker tisti na položajih s politično odgovornostjo v Bosni in Hercegovini niso ustrezno poskrbeli za pravico in odškodnino za tisoče žensk in deklet, ki so bile posiljene med vojno v obdobju 1992–1995, saj je število primerov spolnih vojnih zločinov, katerih storilce se sodno preganja, še vedno izredno majhno, in ker z žrtvami pogosto niso ravnali spoštljivo ali pa jim niso ponudili ustrezne zaščite ter psihološke in materialne podpore, da bi lahko ponovno zaživele,
- K. ker bo 11. julija 2010 petnajsta obletnica genocida v Srebrenici in Potočarih,

- L. ker se priloga VII k Daytonskemu mirovnemu sporazumu še vedno ne izvaja v celoti; ker doslej še niso bile najdene pravične, celovite in trajnostne rešitve za približno 115.000 notranje razseljenih oseb, beguncev in drugih ljudi, ki jih je prizadela vojna, napredek pri izboljšanju družbeno-gospodarskega vključevanja tistih, ki so se vrnil v domovino, pa je še vedno nezadovoljiv; ker je po podatkih Mednarodnega odbora Rdečega križa od konca vojne še vedno pogrešanih deset tisoč ljudi, njihova usoda pa ostaja neznana,
- M. ker je Komisija 27. maja 2010 predstavila zakonodajni predlog o liberalizaciji vizumskega režima za Bosno in Hercegovino (KOM(2010)0256), ki uradno odpira vrata morebitni oprostitvi vizumov v letu 2010,
- N. ker Francija, Italija in Luksemburg še vedno niso ratificirali stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma in tako zavlačujejo evropski integracijski proces te države,
- O. ker bi moral globoko etnično razdeljenost nadomestiti bolj povezan, sodoben državni izobraževalni sistem, ki ne bo segregacijski,
- P. ker oblasti Bosne in Hercegovine niso zelo predane učinkovitemu boju proti korupciji, kar resno ogroža gospodarski, socialni in politični razvoj države,
- Q. ker je trgovina z ljudmi resen zločin in huda kršitev človekovih pravic; ker je Bosna in Hercegovina država porekla, v manjšem obsegu pa tudi prehodna in ciljna država trgovine z ljudmi, zlasti z ženskami in dekleti,
- R. ker ustave države in entitet zagotavljajo enako obravnavanje vseh ljudi; ker se Romi še vedno soočajo z zelo slabimi življenjskimi razmerami in diskriminacijo; ker je diskriminacija in družbena izključitev na podlagi spolne identitete in usmerjenosti zelo razširjen pojav; ker se fizični napadi, grdo ravnanje in ustrahovanje teh skupin še vedno nadaljujejo,
- S. ker je stopnja brezposelnosti precej visoka in se je zaradi gospodarske krize še povečala; ker pomanjkanje zaposlitvenih možnosti, zlasti med mladimi, zavira napredek države, kar prispeva k političnim napetostim; ker je gospodarska blaginja bistvena za nadaljnji razvoj države in za spravo v Bosni in Hercegovini,

Možnost članstva v Evropski uniji

1. je nezadovoljen zaradi omejenega napredka, ki ga je dosegla Bosna in Hercegovina na poti k stabilizaciji in razvoju ter kot morebitna država kandidatka za članstvo v Evropski uniji; je vse bolj zaskrbljen zaradi nestabilnega političnega ozračja in pomanjkanja skupne vizije vseh političnih sil ter močno obsoja uporabo podžigajočega govora, ki ruši proces sprave med etničnimi skupinami in delovanje državnih struktur; meni, da je izjava vodstva Republike Srbske glede referenduma o „miroljubni ločitvi“ provokacija in grožnja za stabilnost, suverenost in ozemeljsko celovitost Bosne in Hercegovine;
2. poziva k opustitvi ločevalne nacionalistične in separatistične retorike, ki deli družbo in spodkopava jedro Daytonskega mirovnega sporazuma, in poziva voditelje, naj se resno zavzamejo in dosežejo trajne dogovore, ki bodo ustvarili pravilno delujočo državo, ustanove v Bosni in Hercegovini pripravili na vstop v EU in izboljšali splošne razmere v državi;
3. spominja, da pridružitve EU pomeni sprejemanje vrednot in pravil, na katerih temelji

Evropska unija, kot so med drugim spoštovanje človekovih pravic, vključno s pravicami oseb, ki pripadajo manjšinam, solidarnost, strpnost in pravna država, vključno s spoštovanjem neodvisnosti sodstva;

4. poziva podpredsednico/visoko predstavnico in komisarja za širitev in evropsko sosedsko politiko, naj uporabita vse vzvode Evropske unije in politike Bosne in Hercegovine prepričata, da se bodo začeli bolj usklajeno zavzemati za izpolnitev zahtev evropskega partnerstva in vseh zahtev iz stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma; spominja vse politične akterje, da sta ta dva dokumenta edina pot, ki vodi v EU, in da je njihova odgovornost do državljanov, da dosežejo kompromis in se dogovorijo o reformah; spodbuja podpredsednico/visoko predstavnico k bolj vztrajnemu in k rezultatom usmerjenemu pogojevanju EU, da bodo izpolnjene dejanske potrebe prebivalcev Bosne in Hercegovine;
5. izraža odločno podporo uradu visokega predstavnika in poudarja, da bo prehod končan šele, ko bodo oblasti Bosne in Hercegovine v celoti izpolnile pet ciljev in dva pogoja; poziva oblasti Republike srbske, naj izpolnijo preostale obveznosti (zakon o električni energiji Republike srbske), da bo lahko nadzornik Brčkega priporočil prenehanje nadzornega režima v okrožju Brčko;
6. poziva vlado Republike srbske, naj še naprej dejavno sodeluje v pogajanjih o razdelitvi državne lastnine na seznamu urada visokega predstavnika in naj ne sprejema zakonodaje o javni lastnini v Republiki srbski, saj bi to pomenilo resno kršitev sklepa visokega predstavnika o prepovedi prodaje javne lastnine in odložilo zaprtje njegovega urada;
7. pozdravlja sprejetje predloga spremembe ustave, ki okrožju Brčko daje status enote lokalne samouprave, saj je bil tako izpolnjen še en cilj, ki ga je Svet za uresničevanje miru določil kot pogoj za zaprtje urada visokega predstavnika;
8. poziva entiteti in vse politične sile, zlasti vlado Republike srbske, naj v celoti spoštujejo Daytonski mirovni sporazum in naj ne nasprotujejo ukrepom, sprejetim na podlagi tega sporazuma in resolucij Varnostnega sveta OZN; meni, da je visoki predstavnik najvišja oblast za tolmačenje civilnega uresničevanja mirovnega sporazuma; poziva vse politične akterje, naj ravnajo spoštljivo z visokim predstavnikom in z vsem mednarodnim osebjem v državi ter naj se vzdržijo vseh osebnih napadov;
9. z zadovoljstvom ugotavlja, da policijska misija Evropske unije in operacija EUFOR Althea zelo prispevata k stabilnosti in varnosti v Bosni in Hercegovini; pozdravlja sklep Sveta, da bo zagotavljal gradnjo zmogljivosti brez izvršilnih pooblastil in podporo usposabljanju; pozdravlja razširitev mandata sil EUFOR skladno z resolucijo Varnostnega sveta OZN št. 1895; odobrava dejstvo, da je Nato Bosni in Hercegovini ponudil akcijski načrt za članstvo;
10. poudarja dosežke policijske misije Evropske unije v boju proti organiziranemu kriminalu in korupciji v organih odkrivanja in pregona ter sodstvu Bosne in Hercegovine; pozdravlja podaljšanje misije za dodatni dve leti s preusmerjenim mandatom in prizadevanje Komisije za pripravo projektov spremljanja policijske misije Evropske unije v okviru instrumenta za predpristopno pomoč 2010;
11. vabi EU in njene države članice, naj ukrepajo proti brezbriznosti večine političnega ustroja, in sicer tako, da sklenejo prednostna partnerstva, podprejo civilno družbo, neodvisne medije in poslovni sektor ter oblikujejo projekte za spodbujanje aktivne politične udeležbe, zlasti

mladih Bosancev;

12. poudarja, da sta svoboda in neodvisnost medijev, tako javnih kot zasebnih, osnovni demokratični zahtevi; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj podprejo neodvisne in raznolike medije, ki niso pod političnim vplivom, in jim omogočijo, da svobodno poročajo iz vseh delov države, tako da jim zagotovijo dostop do informacij; ostro obsoja napade na novinarje in zahteva, da pristojni organi sprejmejo ustrezne ukrepe, da bi v prihodnje preprečili takšna dejanja; poziva medije, vključno z javnimi radiotelevizijskimi ustanovami, naj ne pokažejo nikakršne strpnosti do sovražnih govorov; poudarja, da morajo biti regulativni organi na področju komunikacij politično neodvisni; poziva svet ministrov, naj čim prej imenuje stalnega direktorja urada za komunikacije;

Ustavna reforma in reforma sodstva

13. ponovno poudarja svoje stališče glede zahtev, ki jih je treba doseči z ustavno reformo:

- (a) država mora dobiti zadostne zakonodajne, proračunske, izvršne in sodne pristojnosti, da bo lahko izpolnila vsa pristopna merila Evropske unije, oblikovala in vzdrževala delujoč enotni gospodarski prostor, spodbujala gospodarsko, okoljsko in socialno kohezijo ter zastopala in ščitila splošne interese države v tujini; zaščita bistvenih nacionalnih interesov znotraj Bosne in Hercegovine mora biti združljiva s sposobnostjo države za ukrepanje;
- (b) število upravnih ravni, sodelujočih pri upravljanju države, mora biti sorazmerno s finančnimi sredstvi Bosne in Hercegovine ter mora temeljiti na smotni, skladni in učinkoviti razporeditvi odgovornosti;
- (c) vsi državljani morajo uživati enake pravice, brez vsakršne diskriminacije, popolnoma v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah in členom 2 stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma, ki zahteva spoštovanje demokratičnih načel in človekovih pravic;
- (d) posebno pozornost je treba nameniti pravicam manjšin in občutljivih skupin, ki jih je treba zaščititi pred posredno ali neposredno diskriminacijo in nasiljem, zato spodbuja Bosno in Hercegovino, da izvaja programe javnega izobraževanja na področju človekovih pravic, ki se zavzemajo za vrednote strpnosti, pluralizma in raznolikosti;

14. opozarja, da krepitev centralne države ne pomeni slabitve entitet, temveč ustvarja razmere, ki temeljijo na načelu subsidiarnosti, za učinkovito upravo, ki bo sposobna uresničiti nacionalna prizadevanja za reforme, gojiti uspešne mednarodne odnose in tako celotno državo pripraviti na pridružitve EU;

15. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj v okviru temeljite ustavne reforme čim prej spremenijo ustrezne ustavne določbe in ustrezne določbe volilne zakonodaje Bosne in Hercegovine, da bodo zagotovile skladnost s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Sejdić in Finci, ki jasno navaja, da veljavna ustava Bosne in Hercegovine diskriminira ljudi, omenjene kot „druge“; ugotavlja, da je sprejetje teh reform pomemben korak na poti k delujoči večetnični družbi;

16. spodbuja državljane Bosne in Hercegovine, da sodelujejo na prihodnjih splošnih volitvah oktobra 2010; meni, da te volitve zadevajo tudi hitrost, s katero se Bosna in Hercegovina

približuje Evropi, in tisti, ki se jih ne bo udeležil, bo dejansko omogočil preostalim, da odločijo o njegovi prihodnosti; poudarja, da si je treba na vse načine prizadevati, da bodo prihajajoče volitve potekale ob popolnem spoštovanju evropskih standardov ter z miroljubno in demokratično kampanjo;

17. spominja, da je treba ustanoviti vrhovno sodišče na državni ravni in ga trajno umestiti v ustavni okvir, tako da bo delovalo kot povezovalni dejavnik v državni sodni praksi ter poskrbelo za postopno uskladitev štirih različnih pravnih sistemov Bosne in Hercegovine;
18. poziva vse politične akterje, naj uresničijo 69 dejavnosti, predvidenih v podpornem akcijskem načrtu za strategijo za reformo pravosodja;

Boj proti vojnim zločinom, organiziranemu kriminalu in korupciji

19. pozdravlja dejstvo, da je bilo sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo doslej zadovoljivo, sodelovanje med tem sodiščem ter organi države in entitet pa ustrezno; poudarja, da je treba še naprej izpolnjevati obveznosti in omogočiti aretacijo vseh obtožencev Mednarodnega kazenskega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo ter uničiti njihove podporne mreže; poziva k učinkovitejšemu sodelovanju policijskih organov Srbije ter Bosne in Hercegovine, da bodo čim prej poiskali in aretirali Ratka Mladića in Gorana Hadžića; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj pospešijo izvajanje nacionalne strategije za vojne zločine, začnejo odpravljati zaostanke pri približno deset tisoč primerih vojnih zločinov po vsej državi ter opredelijo vsebinske in tehnične vire, potrebne za sojenje vsem zločincem, vključno tistim, ki so odgovorni za posilstva in spolno nasilje;
20. opominja, da je 11. julij v Evropski uniji priznan kot dan spomina na genocid iz Srebrenice, in poziva vse države regije, naj storijo enako; pozdravlja dejstvo, da so resolucije o Srebrenici sprejeli parlamenti štirih držav zahodnega Balkana, zlasti narodna skupščina Republike Srbije, in poziva bosansko državo ter parlamenta entitet, da v bližnji prihodnosti sprejmejo podobne resolucije; ocenjuje, da so te izjave pomemben korak k sprijaznjenju s tragično preteklostjo regije, in upa, da utirajo pot k razumevanju skupne zgodovine, katerega cilj bo spodbujanje pristne sprave v celotni regiji; poudarja, da je privedba odgovornih za poboje v Srebrenici in njeni okolici pred sodišče pomemben korak na poti k miru in stabilnosti v regiji;
21. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj v kazenski zakonik vključijo definicijo spolnega nasilja, skladno z mednarodnimi standardi, in poskrbijo, da bodo žrtve prejele ustrezno odškodnino ter finančno, socialno in psihološko podporo, vključno z najboljšimi razpoložljivimi podpornimi službami za duševno in telesno zdravje, prav tako pa naj razvijejo programe in dodelijo ustrezna sredstva za dolgoročno zaščito žrtev; glede tega poudarja, da je treba izboljšati usklajevanje med različnimi sodnimi organi in pospešiti postopke pregona v primerih spolnih vojnih zločinov, storjenih med vojno; poziva Komisijo in druge mednarodne donatorje, naj ta prizadevanja oblasti Bosne in Hercegovine podprejo s finančnimi sredstvi in strokovnim znanjem, namenjenimi žrtvam spolnega nasilja kot vojnega zločina; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj z veliko prednostjo sprejmejo in izvajajo strategijo, namenjeno žrtvam spolnega nasilja kot vojnega zločina;
22. poziva Evropsko unijo in njene države članice, naj začnejo kazensko preiskavo proti vojnim spolnim prestopnikom, ki so se odselili in imajo stalno prebivališče ali celo državljanstvo v eni od držav članic, in naj priznajo, da so takšni zločini dejansko vojni zločini in da se jih ne sme obravnavati kot običajna spolna kazniva dejanja, torej ne bi smeli nikdar zastarati;

23. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj pospešijo in izpeljejo trajno vrnitev beguncev in notranje razseljenih oseb ter sprejmejo ustrezno strategijo, predvideno v prilogi VII Daytonskega mirovnega sporazuma; spodbuja jih, naj po eni strani poskrbijo za potrebe tistih, ki še vedno živijo v zbirnih centrih, in izvajajo ukrepe za njihovo vključitev v družbo, na drugi strani pa naj se zavzamejo za vrnitev tistih, ki se še vedno ne smejo vrniti v svojo domovino, na primer na opustošeno območje Posavine; poziva Komisijo in druge mednarodne donatorje, naj s finančnimi sredstvi in strokovnim znanjem podpirajo oblasti Bosne in Hercegovine pri teh prizadevanjih;
24. spominja, da je treba nujno zgraditi strogo varovane državne zapore in hkrati obnoviti obstoječe objekte za varno priprtje vseh obtoženih in obsojenih zločincev;
25. obžaluje, da je bilo le malo napredka v boju proti korupciji zaradi slabe usklajenosti protikorupcijskih prizadevanj na državni ravni in zaradi neučinkovitih preiskav in pregona osumljencev, povezanih s primeri korupcije na visoki ravni, ki prevladujejo v vladnih in drugih strukturah države in entitet, postopkih javnih naročil, pri izdaji poslovnih licenc ter v zdravstvenem, energetskem, transportnem in gradbenem sektorju; v zvezi s tem poziva, da se brez odlašanja ustanovi nepristranski in odgovoren protikorupcijski organ, ki bo povrnil zaupanje državljanov Bosne in Hercegovine v njihove institucije, in da se začne usklajeno izvajati nova strategija za boj proti korupciji (2009–2014) ter priloženi akcijski načrt;
26. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, da se učinkovito borijo proti trgovini z ljudmi, v sodelovanju z mednarodno skupnostjo učinkovito preganjajo storilce, nudijo zaščito in odškodnino žrtvam ter povečujejo ozaveščenost, da se prepreči, da bi oblasti in družba žrtve še dodatno kaznovale;

Liberalizacija vizumskega režima

27. z zadovoljstvom ugotavlja, da so oblasti Bosne in Hercegovine pospešile reforme in dosegle občuten napredek pri izpolnjevanju še preostalih točk iz načrta za uvedbo režima brez vizumov, kar je dokaz, da je mogoče s pravo voljo napredovati pri uvajanju reform; odločno spodbuja oblasti Bosne in Hercegovine, naj sprejmejo še preostale akte zadevne zakonodaje;
28. pozdravlja sprejetje zgoraj navedenega zakonodajnega predloga Komisije z dne 27. maja 2010 o liberalizaciji vizumskega režima in Komisijo poziva, naj v prihodnjih mesecih preverja, ali so bili izpolnjeni še preostali pogoji, da bosta lahko Svet in Parlament do konca leta 2010 odobrila odpravo vizumov za bosanske državljanke;
29. se zaveda pomena liberalizacije vizumskega režima za vse državljanke Bosne in Hercegovine, saj bi lahko tako potovali znotraj Evropske unije; meni, da je to pomemben dejavnik za nadaljnjo evropsko integracijo in medetnično spravo, saj bo preprečil osamitev in državljanom ponudil priložnost, da razširijo obzorja, premislijo o svojih pričakovanjih glede članstva v Evropski uniji in izrazijo svoje želje političnim voditeljem, da bi pospešili evropsko integracijo;

Razmere v izobraževalnem sistemu

30. medtem ko priznava napredek na institucionalni ravni, poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj sprejmejo zakon o visokem izobraževanju na državni ravni in se osredotočijo na polno uresničitev okvirne zakonodaje na področju izobraževanja, da bi

zmanjšale razdrobljenost izobraževalnega sistema; poziva jih še, naj s polnim izvajanjem evropskega partnerstva sprejmejo ukrepe za izboljšanje splošne kakovosti izobraževanja glede na potrebe trga dela in cilje bolonjskega procesa, hkrati pa s pomočjo EU uvedejo programe za usposabljanje in preusposabljanje oseb, ki jim grozi dolgotrajna brezposelnost; spodbuja izvajanje mednarodnih programov za izmenjavo med univerzami Bosne in Hercegovine ter držav članic EU, in sicer z naslonitvijo na obstoječe programe in mreže EU; poudarja, da je treba znatno povečati število študentov, učiteljev in raziskovalcev, ki bodo sodelovali v programih mobilnosti Evropske unije;

31. poudarja, da je izobraževanje glavni vzvod za resnično medetnično spravo; meni, da je treba v okviru pomoči EU več pozornosti posvetiti spodbujanju vključujočega, nediskriminacijskega izobraževalnega sistema, temelječega na strpnosti, spoštovanju različnosti, prizadevanjih za razumevanje skupne zgodovine ter odpravljanju segregacije različnih etničnih skupin (dveh šol pod isto streho) z oblikovanjem skupnih izobraževalnih programov in mešanih razredov v obeh entitetah; v zvezi s tem pozdravlja ustanovitev sveta dijakov in študentov za območje celotne Bosne in Hercegovine;
32. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, da preučijo obstoječe toge in drage metode nostrifikacije diplom in vzpostavijo agencijo za priznavanje diplom na državni ravni; oblasti Bosne in Hercegovine opozarja, da je treba spodbujati usposobljeno delovno silo in je ne odvracati od iskanja zaposlitve v državi;

Gospodarske razmere in socialna politika

33. pozdravlja zadnji krog ocen odbora MONEYVAL¹; poziva vse akterje, naj si vztrajno prizadevajo za reformo gospodarstva, sprejmejo ukrepe, usklajene med različnimi oblastmi, pospešijo gospodarske dejavnosti, tudi z odpravo upravnih ovir, ter oblikujejo dolgoročno strategijo za trajnostni razvoj, ki bo med drugim obravnavala izobraževanje, raziskave in razvoj, infrastrukturo, kmetijstvo, okolje in energijo; spodbuja državne voditelje in poslovne direktorje, naj si z namenom, da bi pritegnili tuje naložbe, čim bolj prizadevajo za obnovitev zaupanja vlagateljev in za oblikovanje podjetjem naklonjenega okolja, da ne bi Bosna in Hercegovina še bolj zaostala za regijo;
34. spominja, da stabilizacijsko-pridružitveni sporazum zahteva tesnejše usklajevanje gospodarske politike med vladama entitet in ustanovitev enotnega gospodarskega prostora kot bistvenega elementa gospodarske reforme, katerega cilj je nadaljnje notranje povezovanje ter boljše delujoč nepremičninski in delovni trg; v zvezi s tem obžaluje, da sta razdrobljena notranja delovnopravna zakonodaja in sistem socialne varnosti še vedno glavna ovira za svobodno gibanje oseb v državi, meni, da so gospodarska blaginja in obeti za delovna mesta, zlasti za mlade iz Bosne in Hercegovine, nujno potrebni za nadaljnji razvoj države in lahko spodbudijo medetnično spravo;
35. spodbuja k boljšemu davčnemu usklajevanju, in sicer z zagotavljanjem pravičnega delovanja urada za posredno obdavčitev in nacionalnega davčnega sveta; poziva ministrski svet, naj končno, čeprav z veliko zamudo, imenuje stalnega direktorja urada za posredno obdavčitev;
36. poziva parlament Bosne in Hercegovine, naj nemudoma sprejme zakonodajo o popisu

¹ Odbor strokovnjakov za ocenjevanje ukrepov proti pranju denarja in financiranju terorizma (Svet Evrope).

prebivalstva, da bo lahko leta 2011 opravil popis prebivalstva po vsej državi, kar je nedvoumen pogoj za evropsko pridruževanje ter je bistvenega pomena za gospodarski in socialni razvoj države ter nadaljnjo pomoč EU; poudarja, da zaradi občutljive narave te zadeve odgovarjanje na vprašanja v zvezi z narodnostjo ne bi smelo biti obvezno;

37. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj sprejmejo ukrepe za zmanjšanje revščine, vzpostavijo mrežo socialne varnosti, ki bo bolj prilagojena revnim, socialno izključenim in občutljivim skupinam, zlasti Romom, ter razvijejo učinkovit in trajen sistem socialne varnosti in sistem integracije; poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj se odločneje zavežejo politikam zaposlovanja, socialne kohezije in enakosti spolov;
38. pozdravlja pobude oblasti Bosne in Hercegovine za izboljšanje položaja Romov in ponovno poudarja, da je treba sprejeti strategijo, ki bo osredotočena na njihovo nastanitev, zdravstveno varstvo, zaposlovanje in izobraževanje; poziva oblasti, da predvidijo primerna sredstva za izvajanje te strategije v sodelovanju s civilno družbo, vključno z romsko skupnostjo, da se prepreči diskriminacija in spodbudi predstavništvo Romov v javnih uradih;
39. pozdravlja zadnje zakonodajne spremembe, ki jih je sprejel parlament federacije in ki uvajajo načelo socialnih denarnih prejemkov na podlagi potreb in proračunske omejitve za vse proračunske porabnike, vključno z veterani; pozdravlja dejstvo, da so bila izplačana posojila Svetovne banke za razvojno politiko ter drugi in tretji del nujne denarne pomoči Mednarodnega denarnega sklada, ki temelji na izpolnitvi določenih pogojev (aranžma „stand-by“); spodbuja parlament federacije, naj sprejme nadaljnje ukrepe za ustvarjanje večje davčne discipline;
40. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, da nemudoma razvijejo nacionalno energetska strategijo, ki bo temeljila na obnovljivih virih energije, varčevanju z energijo in energetska učinkovitosti, pa tudi na modernizaciji električnega omrežja; opozarja oblasti Bosne in Hercegovine in Komisijo, naj zagotovijo, da se projekti za hidroelektrarne načrtujejo in izvajajo v skladu z merili Evropske unije o presoji vplivov na okolje in v skladu s splošnimi trajnostnimi standardi;
41. obžaluje, da upravna usposobljenost v okoljskem sektorju ostaja nezadostna in omejena; s tem v zvezi poziva k sprejetju celovitega okoljskega zakona na državni ravni, da se zagotovi usklajena zaščita okolja in vzpostavi državna agencija za okolje;
42. poziva oblasti Bosne in Hercegovine, naj na državni ravni sprejmejo zakon o zdravstvenem zavarovanju, da se uskladi in izboljša kakovost storitev javnega zdravstva in se ljudem omogoči, da poiščejo primerno zdravljenje na celotnem ozemlju Bosne in Hercegovine, ne glede na njihovo bivališče in kraj zaposlitve;

Regionalno sodelovanje

43. poudarja pomembnost regionalnega sodelovanja in dobrih sosedskih odnosov ter meni, da so bistven element spravnega procesa, saj krepijo stike med ljudmi; opozarja na pomembno vlogo akterjev civilne družbe, ki prispevajo k okrepljenemu regionalnemu sodelovanju na socialnem in političnem področju; poziva bosanske oblasti, naj poiščejo rešitev, ki bo zagotovila regionalno mobilnost državljanov Kosova in jim omogočila potovanje v Bosno in Hercegovino;

44. pozdravlja nedavne izjave hrvaškega predsednika, ki se je opravičil za hrvaško politiko v Bosni in Hercegovini v devetdesetih letih in se je poklonil žrtvam vseh skupnosti; meni, da je ta gesta pomemben korak k spodbujanju etnične sprave med narodi na Balkanu; poziva ostale države v sosedstvu Bosne in Hercegovine, naj storijo enako;
45. poziva Hrvaško ter Bosno in Hercegovino, naj najdeta sporazumno rešitev glede hrvaških načrtov v zvezi z gradnjo pelješkega mostu, ki jim Bosna in Hercegovina nasprotuje; izraža zaskrbljenost zaradi nedavne izjave predsednice hrvaške vlade, da je mogoče, da bo Hrvaška vložila prošnjo za dodelitev evropskih sredstev za pospešitev spornih gradbenih del na tem mostu; poudarja, da bi ta projekt lahko škodoval prihodnjemu razvoju bosanskega pristanišča Neum, in izraža pomisleke na ekološkem področju v obeh državah;
46. ugotavlja, da si ni mogoče zamisliti trajne stabilnosti in regionalnega sodelovanja na zahodnem Balkanu in v celotni Evropski uniji, vse dokler se politične razmere v Bosni in Hercegovini ne premaknejo z mrtve točke;
47. izraža pohvalo Bosni in Hercegovini za dejavno vlogo pri regionalnem sodelovanju, zlasti za podpis sporazumov s Hrvaško in Srbijo o mednarodni pravni pomoči v kazenskih in civilnih zadevah, katere namen je izvrševanje kazenskih sankcij za osebe, ki so bile obsojene v eni državi podpisnici in potem zbežale v drugo;

o

o o

48. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsednici/visoki predstavnici, Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom Bosne in Hercegovine in njenih entitet.